

Nr 166

Av herr **Fredriksson m. fl.**, *angående åtgärder mot silikos.*

(Lika lydande med motion nr 129 i Första kammaren)

Med understöd av bl. a. Landsorganisationen och — genom dess förmedling — av svenska byggnadsarbetar-, fabriksarbetar-, gjutar-, grovindustriarbetar-, metallindustriarbetar- och stenindustriarbetarförbunden — har en utredning av yrkessjukdomen silikos' förekomst och utveckling inom olika industrier nyligen företagits. Den visade bl. a., att silikos fortfarande är en allvarlig hälsorisk på många arbetsplatser i vårt land. Trots att åtgärder vidtagits för att förebygga sjukdomen inträffar sålunda årligen ett betydande antal nya silikosfall. Profylaxen måste därför effektiviseras. I detta avseende visade emellertid utredningen att den form av profylax som man hittills i vårt land fäst mycket stort avseende vid, nämligen att genom medicinska undersökningar av silikoshotad personal upptäcka sjukdomen i tidigt skede och hänvisa de skadade till annat arbete, ej leder till målet. Även om silikosen upptäcks i ett tidigt stadium och arbetstagaren avbryter den dammiga sysselsättningen, fortsätter nämligen dammlungsjukdomen i åtskilliga fall att utvecklas med i många fall svår invaliditet och eventuell död i yrkessjukdomen som följd. Av denna anledning är denna form av förebyggande arbetarskydd ytterst otillfredsställande: profylaxens tyngdpunkt måste läggas på att minska dammhalten i luften på berörda arbetsplatser, dvs. den tekniska dammbekämpningen måste i första hand intensifieras. De medicinska undersökningarna bör dock fortfarande utföras för att tjäna som kontroll på den tekniska profylaxen.

Av vad ovan anförts framgår, att förebyggandet av den ofta starkt invaliderande silikosen trots den långa tid som förflutit sedan sjukdomens natur i huvudsak klarlagts lämnar mycket övrigt att önska. Även om ansvaret för arbetarskyddet och därmed även silikوسفörebyggandet åvilar arbetsgivaren enligt arbetarskyddslagstiftningen, är lösandet av åtskilliga problem i samband med en effektiviserad profylax av sådan allmän natur att det synes bära bekostas av allmänna medel. Några detaljerade anvisningar om de åtgärder som bör vidtas skall icke här lämnas: följande huvudsakliga riktlinjer för verksamheten synes dock bära i första hand övervägas:

a) kartläggning av särskilt riskfyllda arbetsplatser och grupper av arbetstagare i »riskzonen»,

b) utarbetande av lämpliga indikatormetoder för bedömning av silikosrisken i dammigt arbete,

c) utarbetande av tekniska lösningar för dammbekämpning med utgångspunkt från såväl medicinska som tekniska utgångspunkter,

d) upprättande snarast av ett centralt register för silikosfall. Den institution vid vilken registret förlägges — lämpligen statens institut för folkhälsan — bör även få till uppgift att noggrant undersöka uppkomstbetingelserna för nyinträffade fall och snabbt låta undersökningsresultaten och de profylaktiska synpunkter vartill de eventuellt föranleder komma till vederbörandes kännedom,

e) central undersökning av vissa silikossjuka i syfte att genom studier av sjukdomens natur öka möjligheten för rationell bedömning av och lämplig terapi för de skadade.

Ovanstående program torde närmast bära åvila statens institut för folkhälsan samt arbetarskyddsstyrelsen. Det torde dock komma att medföra kostnader som icke torde inrymmas inom ramen för nuvarande anslag.

Under hänvisning till vad ovan anförts får vi härmed föreslå,

att riksdagen måtte besluta

dels att det uppdras till vederbörande myndigheter att utföra ovan skisserade program,

dels ock att medel härför — utöver i statsverkspropositionen föreslagna belopp till vederbörande myndigheter — anvisas.

Stockholm den 24 januari 1962

Torsten Fredriksson

Harald Almgren

Annie Jäderberg
